

PROCEDURA ORGANIZOWANIA I UDZIELANIA POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 i 1378 oraz z 2021 poz. 4)
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 oraz z 2021 poz. 4)
3. Rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020, poz. 1280)
4. Rozporządzenia MEN z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020, poz. 1520)
5. Rozporządzenie MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (DZ.U. z 2017r. poz. 1646)
6. Rozporządzenie MEN z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 poz. 1113).

§1.

Celem procedury jest:

- ustalenie zasad organizowania i udzielania pomocy psychologiczno- pedagogicznej uczniom, rodzicom, opiekunom, nauczycielom;
- określenie zasad dokumentowania i ewaluacji pomocy psychologicznopedagogicznej;
- wskazanie sposobu przechowywania i archiwizacji dokumentów związanych z pomocą psychologiczno- pedagogiczną.

§2.

1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, wynikających w szczególności z:

- niepełnosprawności;
- niedostosowania społecznego;
- zagrożenia niedostosowaniem społecznym;

- zaburzeń zachowania lub emocji;
- szczególnych uzdolnień;
- specyficznych trudności w uczeniu się;
- deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych;
- choroby przewlekłej;
- sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- niepowodzeń edukacyjnych;
- zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi;
- trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą. w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu szkoły oraz w środowisku społecznym.

2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor szkoły.

3. Pomocy psychologiczno- pedagogicznej w szkole udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy oraz specjaliści.

4. Korzystanie z pomocy psychologiczno- pedagogicznej w szkole jest dobrowolne i nieodpłatne. Rodzice mają prawo do niewyrażenia zgody na udzielenie dziecku pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§3.

1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole udzielana jest z inicjatywy:

- ucznia;
- rodziców/opiekunów prawnych uczniów;
- dyrektora szkoły;
- nauczyciela, wychowawcy lub specjalisty prowadzącego zajęcia z uczniami;
- poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- pielęgniarki środowiskowej lub szkolnej;
- pomocy nauczyciela;
- pracownika socjalnego;
- asystenta rodziny;
- kuratora sądowego;
- organizacji pozarządowej lub innej instytucji działającej na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana we współpracy z:

- rodzicami/ opiekunami prawnymi uczniów;

- poradniami /placówkami doskonalenia nauczycieli;
- innymi szkołami i placówkami;
- organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie:

- zajęć rozwijających uzdolnienia;
- zajęć rozwijających umiejętność uczenia się;
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;
- zajęć specjalistycznych: o korekcyjno-kompensacyjnych, o logopedycznych, o rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, o innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowania kształcenia i kariery zawodowej;
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia;
- porad i konsultacji;
- warsztatów.

4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna trwa do czasu zlikwidowania opóźnień w uzyskaniu osiągnięć edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego lub złagodzenia albo wyeliminowania zaburzeń stanowiących powód objęcia ucznia daną formą pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§4.

1. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają nauczyciele, wychowawcy klas oraz specjaliści wykonujący w szkole zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2. Koordynatorem pomocy psychologiczno-pedagogicznej w danym oddziale klasowym jest wychowawca, który:

- rozpoznaje potrzeby i trudności edukacyjne uczniów;
- kwalifikuje uczniów do objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
- konsultuje się z pedagogiem szkolnym i innymi nauczycielami, przyszłymi realizatorami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- przygotowuje wniosek do dyrektora szkoły;
- przekazuje rodzicom/opiekunom prawnym i pełnoletnim uczniom wydrukowane dokumenty zawierające informacje o formach i sposobach pomocy przyznanej przez dyrektora szkoły;
- w razie konieczności organizuje spotkania zespołu wychowawczego w celu omówienia sposobu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom swojej klasy;

3. Oceny efektywności udzielanej pomocy psychologiczno- pedagogicznej na każde półrocze dokonują poszczególni nauczyciele prowadzący zajęcia wspierające uczniów (wpis do e-dziennika w zakładce: informacje o uczniu).

§5.

1. Szczegółowe działania dotyczące organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

- pomocy psychologiczno-pedagogicznej podlega uczeń, który posiada orzeczenie lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz uczeń wobec, którego stwierdzono istnienie specjalnych potrzeb edukacyjnych i emocjonalnych;
- osoby inicjujące pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla ucznia informują o tym wychowawcę;
- wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym proponuje formy pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin i składa wnioski do dyrektora szkoły;
- formy i ostateczny wymiar godzin ustala dyrektor uwzględniając godziny, które ma do dyspozycji;
- dyrektor za pośrednictwem wychowawcy informuje pisemnie rodziców/ opiekunów prawnych ucznia lub pełnoletniego ucznia o ustalonych dla niego formach, okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin (informacja może być przekazana także za pośrednictwem dziennika elektronicznego),
- uczniowie zakwalifikowani do uczestnictwa w zajęciach z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej są zobowiązani do regularnego uczęszczania na w/w zajęcia.
- Trzykrotna nieusprawiedliwiona nieobecność skutkuje wykreśleniem z zajęć. ??? W przypadku powtarzających się, nieusprawiedliwionych nieobecności uczeń za zgodą rodzica i dyrektora może zostać wykreślony z zajęć.

2. Postępowanie w przypadku ucznia posiadającego opinię/orzeczenie poradni:

- opinia (orzeczenie) powinna zostać dostarczona do sekretariatu szkoły przez rodziców/opiekunów prawnych ucznia niepełnoletniego/pełnoletniego ucznia bądź do wicedyrektora przedszkola, który przekazuje opinię (orzeczenie) bezpośrednio dyrektorowi placówki.
- odnotowana zostaje data wpływu dokumentów;
- opinie zostają przekazane pedagogowi szkolnemu, orzeczenia pozostają u dyrektora placówki;
- informacja o posiadaniu przez ucznia opinii lub orzeczenia wraz z zaleceniami poradni dotyczącymi pracy z uczniem zostaje odnotowana w dzienniku elektronicznym w zakładce „specjalne potrzeby”.

3. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, ustalone przez

dyrektora placówki formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, są uwzględnione w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym który opracowuje zespół pod przewodnictwem wychowawcy, pedagoga szkolnego lub pedagoga specjalnego. Wobec tego ucznia dwa razy w roku szkolnym zespół dokonuje Wieloaspektowej Oceny Poziomu Funkcjonowania ucznia.

4. Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym;
- posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – na podstawie tego orzeczenia;
- posiadającego opinię poradni, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię poradni wskazującą na potrzebę takiego dostosowania – na podstawie tej opinii;
- nieposiadającego orzeczenia lub opinii poradni, ale objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną - na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i emocjonalnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów;
- posiadającego opinię lekarza o dostosowaniu form i metod pracy wobec ucznia ze względu na określone trudności fizyczne lub psychiczne.

§6.

1. W placówce prowadzona jest dokumentacja dotycząca udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. W indywidualnej teczce każdego ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną gromadzona jest związana z tym dokumentacja (opinie poradni, informacja o udzielonych formach pomocy, dokumentacja związana ze zwolnieniem z uczestnictwa w określonych zajęciach, notatki służbowe z wydarzeń z uczestnictwem ucznia itd.). Teczke taką zakłada pedagog szkolny we współpracy z wychowawcą, pedagogiem specjalnym i innymi specjalistami.
3. Dzienniki zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych oraz innych zajęć prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

§7.

W zakresie nieobjętym powyższymi procedurami pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana i organizowana na podstawie ustawy i rozporządzeń MEN wymienionych w „Podstawach

prawnych”.

PROCEDURA KONTAKTÓW Z RODZICAMI UCZNIA

Miejscem kontaktów rodziców z nauczycielami jest szkoła i przedszkole.

1. Kontakty rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielami odbywają się według harmonogramu zawartego w kalendarzu szkolnym na stronie internetowej oraz przedstawionego na pierwszym spotkaniu z rodzicami we wrześniu. Zmiany terminów i miejsc kontaktu podaje wychowawca z 3-dniowym wyprzedzeniem do dziennika elektronicznego.

2. Spotkania odbywają się w formie:

- zebrań ogólnych z rodzicami
- wywiadówek
- rozmów indywidualnych
- spotkań w innych terminach zgodnie z potrzebami nauczycieli, specjalistów lub rodziców.

3. Rodzice mogą dodatkowo kontaktować się z nauczycielami i specjalistami, po uprzednim uzgodnieniu z nauczycielem, telefonicznie lub przez edziennik.

4. W trakcie prowadzonych zajęć szkolnych, a także w ramach dyżurów w czasie przerw nauczyciel nie może przyjmować rodziców/prawnych opiekunów.

5. Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców są sale szkolne lub przedszkolne, gabinety (dyrektora, pedagoga, psychologa, terapeuty). Informacji o uczniach nie udziela się telefonicznie (z wyjątkiem sytuacji wcześniej uzgodnionych).

6. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo szkoła może wezwać rodziców w trybie pilnym telefonicznie.

7. Obecności rodziców na zebraniach wychowawca odnotowuje w e-dzienniku.

8. Każdorazowy ważny kontakt z rodzicami wychowawca odnotowuje w e-dzienniku w zakładce kontakty.

9. Inne pisemne uzgodnienia między szkołą i rodzicami dołącza się do dokumentacji pedagoga szkolnego tj. teczka konkretnego dziecka.

10. Wszelkie uwagi, wnioski dotyczące pracy szkoły, ocen, zachowania ucznia, rodzice kierują w następującej kolejności do:

- wychowawca

- nauczyciela przedmiotu/nauczyciela wspomagającego
- pedagoga/psychologa szkolnego/ pedagoga specjalnego

Po wyczerpaniu powyższych możliwości sprawę rodzic kieruje do:

- dyrektora /wicedyrektora szkoły
- organu nadzorującego szkołę.

11. Wyklucza się następujące zachowania rodziców:

- uzyskiwanie informacji o uczniu od nauczycieli na ulicy
- przeszkadzanie w czasie lekcji
- telefonowanie pod prywatny numer telefonu nauczyciela bez jego zgody
- zajmowanie przerw dyżurującemu nauczycielowi
- zasięganie informacji o uczniu u pracowników niepedagogicznych szkoły

12. O problemach, wynikłych w trakcie kontaktu z rodzicami, wykraczającymi poza kompetencje wychowawcy, należy niezwłocznie poinformować dyrektora lub wicedyrektora szkoły, który podejmuje interwencję.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM SPRAWIAJĄCYM TRUDNOŚCI EDUKACYJNE/ WYCHOWAWCZE

1. W stosunku do uczniów sprawiających problemy wychowawcze/edukacyjne, nauczyciel/wychowawca podejmuje następujące działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia :

- we współpracy z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym i psychologiem przeprowadza diagnozę problemów edukacyjnych, wychowawczych i emocjonalnych ucznia oraz planuje tok postępowania z wychowankiem
- informuje rodziców dziecka o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z planem działań, jakie zostaną podjęte w szkole w stosunku do ucznia, jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy
- w przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych /edukacyjnych z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego lub zespołu nauczycieli uczących w danej klasie celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów szkolnych i wychowawczych
- uczniowi, u którego utrzymują się trudności edukacyjne i wychowawcze, zostaje przyznana pomoc psychologiczno-pedagogiczna w postaci spotkań indywidualnych lub grupowych, zajęć wyrównawczych lub specjalistycznych.
- Wychowawca lub pedagog szkolny informuje rodzica o konieczności przeprowadzenia badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub innej placówce specjalistycznej celem dokonania diagnozy, podkreślając jej znaczenie w dalszej edukacji ucznia.

2. W stosunku do dziecka, którego postępowanie zagraża bezpieczeństwu innych, uczeń może być ukarany karą statutową za nieprzestrzeganie Statutu Szkoły.

3. Uczeń może zostać ukarany za zachowania naruszające: zapisy Statutu Szkoły, ogólnie przyjęte normy społeczne i obyczajowe, godność lub cielesność innych

4. Katalog konsekwencji złego zachowania (kar).

1) Rozmowa na temat niewłaściwego zachowania z wychowawcą, pedagogiem szkolnym wicedyrektorem, dyrektorem, co może zostać odnotowane w dzienniku lekcyjnym.

- 2) Przygotowanie przez ucznia: gazetki, prezentacji multimedialnej, referatu, sprawozdania, zajęć w klasie tematycznie związanych z przewinieniem.
- 3) Wezwanie rodziców do szkoły.
- 4) Odwołanie z pełnienia funkcji w szkole, klasie.
- 5) Czasowe pozbawienie prawa do reprezentowania szkoły na zewnątrz, czasowy zakaz udziału w imprezach szkolnych i klasowych, wycieczkach, zawodach sportowych.
- 6) Upomnienie na piśmie dyrektora szkoły z powiadomieniem rodziców /prawnych opiekunów/ wraz z adnotacją w dzienniku lekcyjnym.
- 7) Nagana na piśmie dyrektora szkoły z powiadomieniem rodziców/prawnych opiekunów/ wraz z adnotacją w dzienniku lekcyjnym.

**PROCEDURA ZWALNIANIA UCZNIA
ORAZ USPRAWIEDLIWIANIA NIEOBECNOŚCI I SPÓŹNIENÍ**

1. Rodzic ma obowiązek usprawiedliwienia nieobecności dziecka w szkole w ciągu 7 dni przez dziennik elektroniczny lub bezpośrednio. W szczególnych przypadkach losowych termin ulega wydłużeniu do 2 tygodni.
2. O dłuższej niż 14 dni nieobecności ucznia (np. szpital, sanatorium, choroba przewlekła, sytuacja rodzinna) rodzice zobowiązani są powiadomić wychowawcę.
3. Uczniowie mogą być zwolnieni z ostatniej lub pierwszej lekcji w przypadku nieobecności nauczyciela. Mogą przebywać w tym czasie na szkolnej świetlicy.
4. Rodzic ma prawo zwolnić ucznia z zajęć lekcyjnych przez dziennik elektroniczny, telefonicznie przez sekretariat szkoły (tylko w szczególnych, wyjątkowych sytuacjach) lub przychodząc osobiście – u nauczyciela prowadzącego aktualnie zajęcia.
5. W przypadku złego samopoczucia dziecka lub innych okoliczności nauczyciel /pielęgniarka/ sekretarka informuje telefonicznie rodzica o zaistniałej sytuacji z prośbą o odebranie dziecka ze szkoły. Jeżeli rodzic nie może odebrać dziecka osobiście, w wyjątkowych sytuacjach wskazuje osobę, która to uczyni, podając jej dane osobowe. Wskazana przez rodziców osoba musi przy odbiorze dziecka potwierdzić swą tożsamość.
6. Uczniowie po powrocie z wycieczki szkolnej lub innej imprezy organizowanej poza zajęciami edukacyjnymi są odbierani osobiście przez rodziców lub inną osobę dorosłą, jeśli wcześniej rodzic wskazał to na piśmie. Wskazana przez rodziców osoba musi przy odbiorze dziecka potwierdzić swą tożsamość.

PROCEDURA PRZECIWDZIAŁANIA I REAGOWANIA NA WAGARY UCZNIÓW

W sytuacjach, które mogą wskazywać, że nieobecności ucznia w szkole są spowodowane wagarami, tj., gdy:

- brak usprawiedliwienia pojedynczych nieobecności w wyznaczonym, do tego terminie,
- opuszczanie pojedynczych godzin w ciągu dnia,
- opuszczanie pierwszych lub ostatnich godzin bez zgłaszania tego wychowawcy, po okazaniu zwolnienia od rodziców, wychowawca powinien:

1. Sprawdzać na bieżąco obecność uczniów swojej klasy na zajęciach.
2. Rozmawiać z uczniem na temat przyczyn jego nieobecności w szkole po każdej jednorazowej sytuacji wskazującej na to, że są to wagary i zweryfikować informacje z rozmowy z uczniem w telefonicznej rozmowie z rodzicami .
3. W przypadku stwierdzenia, że uczeń uciekł z lekcji natychmiast poinformować o tym rodziców .
4. Na bieżąco konsultować się z rodzicami w sprawie frekwencji ucznia w szkole.
5. W przypadku powtarzania się sytuacji wskazujących na wagary ucznia powiadomić pedagoga, wezwać rodziców do szkoły w celu przeprowadzenia rozmowy z uczniem i jego rodzicami zobowiązującej ucznia do zaprzestania negatywnego postępowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz spisania tzw. kontraktu określającego zasady uczęszczania ucznia do szkoły i konsekwencje ich złamania.
6. W przypadku, gdy uczeń niepełnoletni przekroczy dozwoloną ilość godzin nieusprawiedliwionych nieobecności w szkole i zastosowane dotąd działania oraz konsekwencje nie przynoszą oczekiwanych rezultatów- dyrektor szkoły kieruje do rodziców list upominający, że obowiązek szkolny nie jest realizowany i wzywa rodziców do posłania dziecka do szkoły w wyznaczonym terminie. Jednocześnie pismo zawiera informację, że niespełnienie obowiązku szkolnego zagrożone jest skierowaniem sprawy do Sądu Rodzinnego.
7. Jeżeli rodzice nie zastosują się do wezwania i dziecko w wyznaczonym terminie nie podejmie nauki, dyrektor szkoły ma obowiązek skierowania pisma z informacją o niespełnieniu obowiązku szkolnego przez ucznia do Urzędu Gminy odpowiadającemu miejscu zamieszkania ucznia.
8. Dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i wychowawcą klasy ucznia kierują sprawę do Sądu Rodzinnego.

**PROCEDURA W PRZYPADKU SAMOWOLNEGO OPUSZCZENIA
SZKOŁY PRZEZ UCZNIA**

1. W przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku i zgłasza ten fakt do pedagoga/psychologa szkolnego, dyrektora/wicedyrektora.
2. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog niezwłocznie informuje o tym rodzica telefonicznie. W sytuacji powtarzających się ucieczek dyrektor szkoły wysyła pisemne zawiadomienie na Policję (specjalista ds. nieletnich) jako przejaw demoralizacji.
3. Uczeń ponosi kary wynikające ze Statutu szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCA NIESPEŁNIANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO/ OBOWIĄZKU NAUKI

1. Przez niespełnienie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50 % obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
2. Wychowawcy klas zobowiązani są do systematycznej kontroli obecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.
3. Po stwierdzeniu faktu 5- dniowej nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia, wychowawca zobowiązany jest do ustalenia powodu nieobecności i w przypadku nieuzasadnionej absencji poinformowania pedagoga szkolnego.
4. Rodzic ma obowiązek usprawiedliwienia nieobecności dziecka w szkole w ciągu 7 dni przez dziennik elektroniczny lub bezpośrednio. W szczególnych przypadkach losowych termin ten ulega wydłużeniu do 2 tygodni.
5. Pedagog szkolny powinien nawiązać kontakt z rodzicami w celu uzyskania informacji o przyczynach absencji dziecka w szkole.
6. W przypadku, gdy fakt nieusprawiedliwionych nieobecności w szkole się powtarza, wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym analizują sytuację ucznia i podejmują działania w celu poprawy sytuacji (rozpoznanie sytuacji ucznia, rozmowy z uczniem i rodzicami, udzielenia wsparcia w pokonaniu trudności szkolnych)
7. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu telefonicznego lub rodzic dwukrotnie nie stawił się na umówione z wychowawcą spotkanie, zostaje wysłane pisemne zawiadomienie o absencji ucznia (listem poleconym przez sekretariat szkoły) z prośbą o kontakt rodzica ze szkołą.
8. W przypadku dalszego unikania kontaktu ze strony rodziców dyrektor szkoły wystosowuje pisemne upomnienie (listem poleconym przez sekretariat szkoły) o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia i niedopełnieniu obowiązków przez rodziców.
9. Wysłanie upomnienia do rodziców jest jednoznaczne z powiadomieniem sądu rodzinnego oraz organu prowadzącego szkołę o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia.
10. W przypadku dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej należy ustalić faktyczne miejsce zamieszkania i szkołę, w której dziecko realizuje obowiązek szkolny
11. Jeśli dziecko nie zgłosiło się na początku roku do szkoły i wykorzystano wszystkie dostępne środki, aby ustalić miejsce zamieszkania dziecka, które nie rozpoczęło nauki we wskazanym obwodzie, dyrektor szkoły zgłasza ten fakt do organu prowadzącego.

PROCEDURA SKREŚLANIA UCZNIA Z LISTY UCZNIÓW

1. Dyrektor szkoły może, w drodze decyzji administracyjnej, skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły. Skreślenie ucznia z listy uczniów powinno być stosowane wyjątkowo, w szczególnych przypadkach, po wykorzystaniu wszystkich możliwości oddziaływania wychowawczego na ucznia, w tym pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. Skreślenie następuje na podstawie uchwały rady pedagogicznej.
3. Wychowawca klasy przedstawia dyrektorowi szkoły wniosek wraz z uzasadnieniem o podjęcie procedury skreślenia ucznia z listy uczniów.
4. Pedagog szkolny przedstawia dyrektorowi efekty podjętych działań związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
5. Dyrektor szkoły po zapoznaniu się z dokumentacją oraz stwierdzeniu zgodności uzasadnienia wniosku z zapisami Statutu Szkoły, wyraża zgodę na wszczęcie procedury skreślenia.
6. Wychowawca informuje pisemnie pełnoletniego ucznia i rodziców/opiekunów prawnych o wszczęciu procedury i prawie do złożenia wyjaśnień.
7. Po otrzymaniu informacji zwrotnej o doręczeniu pisma do zainteresowanych dyrektor szkoły zwołuje posiedzenie Rady Pedagogicznej. Wychowawca przedstawia sprawę ucznia. Rada Pedagogiczna w toku dyskusji zwraca szczególną uwagę na to, czy zostały wykorzystane możliwości wychowawczego oddziaływania szkoły na ucznia, czy stosowano wobec ucznia gradację kar i czy przeprowadzono z nim rozmowy ostrzegawcze, udzielono mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej itp.
8. Rada Pedagogiczna podejmuje uchwałę w sprawie skreślenia z listy uczniów.
9. Dyrektor szkoły wydaje decyzję w sprawie skreślenia z listy uczniów i pisemnie informuje o niej pełnoletniego ucznia i rodziców/ opiekunów prawnych ucznia niepełnoletniego.
10. Decyzja o skreśleniu ucznia z listy uczniów powinna zawierać uzasadnienie, zarówno faktyczne (za jaki czyn uczeń zostaje skreślony) jak i prawne (powołanie na zapis w statucie).
11. Pełnoletniemu uczniowi i rodzicom/ opiekunom prawnym przysługuje prawo odwołania od decyzji dyrektora do organu sprawującego nadzór pedagogiczny – Śląskiego Kuratora Oświaty w terminie 14 dni od doręczenia (nie wydania) decyzji.
12. Wykonanie decyzji następuje po upływie terminu przewidzianego na odwołanie lub natychmiast, jeżeli decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

PROCEDURA W PRZYPADKU WYPADKU UCZNIA

(URAZ CIAŁA)

Jeśli uczeń ulegnie wypadkowi / prosi o pomoc drugą osobę (nauczyciela, woźną, pedagoga, psychologa, dozorcę itp) należy:

1. Odizolować ucznia od reszty uczniów, wezwać pielęgniarkę.
2. Wezwać pogotowie.
3. Poinformować dyrektora szkoły, wychowawcę.
4. W przypadku zagrożenia życia udzielić pierwszej pomocy i czekać na przyjazd pogotowia.
5. Wezwać rodziców poszkodowanego ucznia.
6. W przypadku zabrania ucznia przez pogotowie przedstawiciel szkoły jedzie z dzieckiem do szpitala lub innej placówki, w której będzie udzielona pomoc.
7. Nauczyciel przebywa z uczniem do momentu przyjazdu rodziców poszkodowanego ucznia.
8. Nauczyciel jest zobowiązany do sporządzenia notatki ze zdarzenia i uzupełnienia protokołu powypadkowego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZEMOCY I AGRESJI

W przypadku stwierdzenia aktu przemocy i agresji ucznia (uczniów) wobec otoczenia:

1. Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia podejmuje działania uniemożliwiające dalszą agresję: sam lub przy pomocy innych pracowników szkoły rozdziela uczniów, odizolowuje sprawcę przemocy od ofiary.
2. W razie potrzeby (okaleczenia, uszczerbek na zdrowiu) wzywa pielęgniarkę szkolną lub pod jej nieobecność udziela pierwszej pomocy medycznej.
3. Powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz pedagoga szkolnego o zaistniałym zdarzeniu.
4. Wychowawca klasy lub pod jego nieobecność pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog przeprowadzają rozmowę interwencyjną z uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę dotyczącą okoliczności zdarzenia.
5. Wychowawca klasy (lub pod jego nieobecność pedagog szkolny) informuje rodziców uczestników zdarzenia o jego okolicznościach. Może wezwać ich na spotkanie - rozmowę (z dyrektorem szkoły, pedagogiem szkolnym, specjalnym lub psychologiem i wychowawcą) mającą na celu zobowiązanie ucznia do zaniechania negatywnego postępowania w przyszłości, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
6. W sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu uczniów dyrektor szkoły lub upoważniony pracownik powiadamia Policję oraz wzywa karetkę pogotowia.
7. Wychowawca klasy wyciąga wobec sprawcy zdarzenia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZACHOWAŃ UCZNIÓW UNIEMOŻLIWIAJĄCYCH PROWADZENIE LEKCJI

W sytuacji, gdy podczas lekcji uczniowie (uczeń) zachowują się w sposób uniemożliwiający prowadzenie zajęć (wulgarne zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela):

1. Nauczyciel słownie zwraca uwagę na niewłaściwe postępowanie ucznia (uczniów).
2. Próbuje uspokoić atmosferę w klasie.
3. W przypadku konfliktu między uczniami - rozdziela strony.
4. W przypadku braku reakcji ze strony uczniów - wysyła jednego z zaufanych/odpowiedzialnych uczniów (np. przewodniczący, członek samorządu klasowego) po pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
5. Dokonuje odpowiedniej adnotacji w dzienniku lekcyjnym.
6. Powiadamia o zdarzeniu wychowawcę klasy.
7. Wychowawca przeprowadza indywidualną dyscyplinującą rozmowę z uczniem (uczniami) i informuje go o dalszych konsekwencjach w sytuacji powtórzenia się podobnych zachowań.
8. Nauczyciel lub wychowawca **w każdym przypadku** niewłaściwego i uniemożliwiającego prowadzenie lekcji zachowania ucznia informuje o tym fakcie rodziców, uświadamia im konsekwencje podobnych zachowań w przyszłości (zgodne ze statutem szkoły).
9. W przypadku braku reakcji ucznia na zastosowane działania tj. powtarzania się podobnych zachowań ,wychowawca klasy informuje dyrektora szkoły, wnioskując o obniżenie oceny zachowania, a w wyjątkowo drastycznych sytuacjach (nagminne niewłaściwe zachowania, agresja ucznia,), dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA
NARUSZENIA GODNOŚCI NAUCZYCIELA LUB INNEGO
PRACOWNIKA NIEPEDAGOGICZNEGO PRZEZ UCZNIA**

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznajemy:

- lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec ww. wyrażone w słowach lub gestach,
- prowokacje pod adresem ww. wyrażone w słowach lub gestach,
- nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody,
- naruszanie ich prywatności i własności prywatnej,
- użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej,
- pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników,
- naruszanie ich nietykalności osobistej.

Wobec powyższych zachowań ucznia:

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły powiadamia wychowawcę klasy (w przypadku jego nieobecności powiadamia pedagoga/psychologa szkolnego lub dyrektora/wicedyrektora).
2. Wychowawca klasy niezwłocznie powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji, wzywa ich do szkoły, sporządza notatkę z rozmowy, pod którą podpisują się rodzice. Notatka zostaje włączona do teczek ucznia.
3. W obecności rodziców uczeń przeprosza osobę, której godność naruszył.
4. Wychowawca klasy udziela uczniowi pisemnej nagany za naruszenie zasad statutu szkoły.
5. Jeżeli uczeń ma kuratora, zostaje on o tym zajściu powiadomiony przez pedagoga szkolnego.
6. W przypadku powtórzenia się nagannych zachowań wychowawca wzywa rodziców, sporządza notatkę z odbytej rozmowy oraz informuje dyrektora szkoły.
7. Dyrektor szkoły udziela pisemnej nagany.
8. Uczeń ma obniżoną ocenę zachowania.
9. W przypadku powtarzalnego naruszania godności przez ucznia, szkoła zgłasza ten fakt na Policję oraz kieruje pismo do Sądu Rodzinnego z prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie dalszego postępowania.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIEŃ W SZKOLE CYBERPRZEMOCY

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

- informacja o przypadku cyberprzemocy w szkole może pochodzić z różnych źródeł; osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły lub inna osoba dorosła.
- osoba, która uzyskała informację o przypadku cyberprzemocy przekazuje ją wychowawcy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia

- pedagog szkolny i dyrektor szkoły wraz z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia, w celu ustalenia jego okoliczności zdarzenia przeprowadzają rozmowy z ofiarą, świadkami i sprawcami.
- w analizę zdarzenia angażuje się nauczyciel informatyki, o ile to możliwe zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy. W przypadku trudności należy skorzystać z pomocy oferowanej poprzez stronę internetową: <http://helpline.org.pl/>.
- podczas ustalania okoliczności zdarzenia należy pamiętać o niekonfrontowaniu sprawcy z osobą poszkodowaną.

3. Zabezpieczenie dowodów

- wszelkie dowody cyberprzemocy zostają zabezpieczone i zarejestrowane. Zanotować należy: datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu itd.) lub adres strony www., na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
- dowodami cyberprzemocy mogą być: wiadomości tekstowe, zdjęcia, filmy, skopiowane rozmowy z komunikatorów, zrzuty ekranu, e-maile)

4. Identyfikacja sprawcy

- podjęte działania mają na celu ustalenie sprawcy cyberprzemocy.
- jeżeli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. (do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną)
- jeżeli zostało złamane prawo, a tożsamość sprawcy nie została ustalona, należy bezwzględnie skontaktować się z Policją. W przypadku przestępstw ściganych z urzędu następuje to na wniosek dyrektora szkoły, w pozostałych przypadkach na wniosek pokrzywdzonego, a w przypadku dzieci do 18 roku życia odbywa się to na wniosek rodziców.

5. Działania wobec sprawy cyberprzemocy :

Pedagog szkolny:

- przeprowadza rozmowę z uczniem-sprawcą, podczas której:
 - ustala okoliczności i przyczyny zdarzenia,
 - omawia z uczniem skutki jego postępowania i informuje o konsekwencjach statutowych, jakie w związku z tym poniesie,
 - zobowiązuje sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów w określonym terminie,
 - ustala ze sprawcą sposób rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, rozmawia z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy,
 - nie konfrontuje sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- powiadamia rodziców sprawcy:
 - informuje o przebiegu zdarzenia,
 - zapoznaje z materiałem dowodowym oraz podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
 - wspólnie z rodzicami opracowuje projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania ustalonych zobowiązań i terminów realizacji zadań.
- udziela sprawcy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć mających na celu rozwijanie umiejętności interpersonalnych oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych.
- monitoruje zachowanie ucznia, zwracając uwagę na sygnały świadczące o możliwości dokonania kolejnych aktów przemocy.

6. Działania wobec ofiary.

Wychowawca i pedagog szkolny udzielają uczniowi będącemu ofiarą cyberprzemocy pomocy psychologiczno-pedagogicznej:

- wspierają, zapewniając o słuszności nieukrywania zdarzenia,
- wskazują sposoby zachowania w celu zapewnienia sobie bezpieczeństwa w sieci, np. nieutrzymywanie kontaktów ze sprawcą, zmiana danych kontaktowych i haseł, dodatkowe zabezpieczenia w urządzeniach),
- zapewniają o nietolerowaniu przez szkołę aktów przemocy,
- wskazują możliwość skorzystania pomocy w poradniach specjalistycznych, proponuje spotkanie ze szkolnym psychologiem.

- monitorują sytuację ucznia, zwracając uwagę na ewentualne dalsze działania przemocowe lub odwetowe ze strony sprawcy,
- informują o zdarzeniu rodziców ucznia, przedstawiają podjęte w szkole działania, oferują pomoc psychologiczno- pedagogiczną na terenie szkoły i poza nią.

7. Działania wobec świadków zgłaszających zdarzenie: postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę zachowania dyskrecji, aby nie narażać świadka na groźby i zagrożenie ze strony sprawcy.

8. Sporządzenie dokumentacji ze zdarzenia

- pedagog szkolny sporządza notatki służbowe z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami/opiekunami prawnymi i świadkami. Notatka powinna zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział oraz opis przebiegu wydarzeń.
- jeżeli rozmowa przebiegała w obecności świadka, np. wychowawcy powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
- do dokumentacji zdarzenia dołącza się zabezpieczone dowody cyberprzemocy.

9. Bezwzględnie zgłoszone na Policję zostają przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa ścigane z urzędu (np. groźby karalne, propozycje seksualne składane małoletnim, publikowanie nielegalnych treści itp.)

- zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.

10. Wychowawcy i pedagog szkolny zobowiązani są do systematycznego prowadzenia zajęć profilaktycznych dotyczących zasad korzystania z różnych technologii komunikacyjnych i związanych z tym zagrożeń.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYWANIA PRZEZ UCZNIA
TELEFONU KOMÓRKOWEGO
I INNYCH URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH**

W przypadku, gdy nauczyciel zaobserwuje, że uczeń używa telefonu komórkowego (lub innego urządzenia elektronicznego) podczas trwania zajęć lekcyjnych, powinien:

1. Polecieć uczniowi natychmiastowe wyłączenie telefonu (urządzenia).
2. Jeżeli upomnienie nauczyciela nie daje oczekiwanego efektu, odebrać uczniowi telefon.
3. Po zakończeniu danej lekcji lub w czasie przerwy wraz z uczniem udać się do sekretariatu szkoły i pozostawić telefon (urządzenie) do depozytu w sekretariacie
4. Telefon, uczeń może odebrać po zakończonych zajęciach.
5. Uczeń ma prawo do korzystania z telefonu komórkowego jako narzędzia dydaktycznego podczas zajęć za zgodą nauczyciela lub na jego prośbę.
6. W wyjątkowych sytuacjach (podyktowanych np. zdrowiem ucznia, dowozem do szkoły) uczeń może skorzystać z telefonu komórkowego po uzgodnieniu tego z nauczycielem.
7. Na terenie szkoły obowiązuje całkowity zakaz nagrywania i publikowania treści niezwiązanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą oraz opiekuńczą szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY

Nauczyciel, który uzyskał informację o fakcie kradzieży na terenie szkoły:

1. Przekazuje tę informację wychowawcy klasy ucznia.
2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem celem ustalenia okoliczności, świadków i sprawcę kradzieży.
3. Wychowawca informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców ucznia poszkodowanego oraz sprawcy kradzieży i wzywa ich do szkoły w celu poznania motywów czynu oraz naprawienia szkody (zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycia kosztów skradzionego przedmiotu).
5. Wychowawca wyciąga wobec ucznia- sprawcy konsekwencje zgodne z zapisami w statucie szkoły.
6. W przypadku, gdy uczeń zasadnie podejrzany o kradzież, nie przyznaje się do winy lub po raz kolejny dopuścił się kradzieży albo (gdy trudno ustalić ewentualnego sprawcę kradzieży) dyrektor szkoły powiadamia Policję, która prowadzi dalszy tok postępowania w sprawie.

**PROCEDURA W PRZYPADKU PRZESTĘPSTWA POPEŁNIONEGO PRZEZ
NIELETNIEGO – SFALSZOWANIE DOKUMENTU, ZMIANA OCENY NA
SPRAWDZIANIE, PODRABIANIE PODPISU RODZICA, (...)**

1. Zabezpieczyć dowód rzeczowy.
2. Ustalić świadków zdarzenia, przeprowadzić rozmowę ze sprawcą czynu.
3. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
4. W przypadku nieobecności pedagoga wychowawca sporządza notatkę i przekazuje pedagogowi.
5. Wezwać rodziców ucznia.
6. W razie konieczności dyrektor wzywa Policję.
7. Zastosować kary wobec ucznia — sprawcy czynu w zgodzie ze Statutem szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POSIADANIA PRZEZ UCZNIA PRZEDMIOTÓW NIEBEZPIECZNYCH

Jeżeli nauczyciel zauważy u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyska informację, że uczeń posiada takie narzędzie:

1. Nakłania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca deponuje niebezpieczne narzędzie w gabinecie dyrektora szkoły.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i wzywa ich do odbioru narzędzia.
5. Wychowawca i dyrektor przeprowadzają rozmowę uświadamiającą– dyscyplinującą z uczniem i jego rodzicami (niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia uczniów spowodowane posiadaniem i użyciem niebezpiecznego narzędzia na terenie szkoły, konieczność zwiększenia nadzoru rodziców nad uczniem oraz zaniechania podobnych praktyk w przyszłości, konsekwencje prawne).
6. Jeśli uczeń odmawia oddania niebezpiecznego narzędzia- nauczyciel odizolowuje ucznia przy pomocy innych pracowników szkoły od pozostałych uczniów, a dyrektor szkoły wzywa Policję.
7. Dalsze postępowanie prowadzi Policja.

PROCEDURA W PRZYPADKU NISZCZENIA MIENIA SZKOŁY

1. Każdy pracownik szkoły, który podejrzewa lub którego poinformowano, że uczeń dopuścił się zniszczenia mienia natychmiast reaguje i powiadamia dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. W miarę możliwości prowadzone są działania wyjaśniające, nauczyciel, pedagog, psycholog, wicedyrektor ustala okoliczności zdarzenia i prowadzone jest postępowanie wyjaśniające oraz konieczność sporządzenia notatki ze zdarzenia.
3. Wychowawca powiadamia rodziców sprawcy zniszczenia.
4. Zgodnie ze Statutem Szkoły rodzice ucznia ponoszą odpowiedzialność finansową lub naprawiają szkodę we własnym zakresie.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ UCZNIÓW NA TERENIE SZKOŁY

1. Nauczyciel, który zauważy ucznia palącego papierosy na terenie szkoły podejmuje natychmiastową interwencję- zatrzymuje ucznia i nakazuje mu wyrzucenia papierosa.
2. Powiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem.
3. Wpisuje uczniowi negatywną uwagę w dzienniku.
4. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia i pedagoga szkolnego o zdarzeniu.
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i w obecności rodziców ucznia oraz pedagoga szkolnego przeprowadza z uczniem rozmowę profilaktyczno- dyscyplinującą (konsekwencje zdrowotne, aspekty prawne) oraz ustala tryb postępowania w przypadku powtórzenia się zaistniałej sytuacji (m.in. konsekwencje przewidziane w statucie szkoły).
6. Wychowawca przeprowadza w klasie zajęcia dotyczące szkodliwości palenia papierosów, w których przygotowanie zaangażowany zostaje uczeń lub nakłada na ucznia inne działania z zakresu profilaktyki uzależnień.
7. Jeżeli sytuacje palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły powtarzają się – wychowawca klasy stosuje wobec ucznia konsekwencje zawarte w zapisach statutu szkoły oraz wnioskuje o obniżenie oceny ze sprawowania.
8. Jeżeli sytuacja się nie zmienia, powiadamia się sąd rodzinny.

PROCEDURA W PRZYPADKU

PRZYNIESIENIA PRZEZ UCZNIA ALKOHOLU, NARKOTYKÓW

1. Należy zabezpieczyć alkohol, narkotyki.
2. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
3. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego wychowawca lub świadek zdarzenia sporządza notatkę i przekazuje pedagogowi.
4. Wezwać rodziców ucznia i przeprowadzić rozmowę - ustalenie kierunku oddziaływań wobec ucznia.
5. Zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze statutem szkoły.
6. W razie konieczności powiadomić Policję bądź sąd rodzinny.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZEBYWANIA NA TERENIE SZKOŁY UCZNIA BĘDĄCEGO POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB NARKOTYKÓW CZY INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Pracownik szkoły, który zauważył, że uczeń może być pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach dyrektora, wicedyrektora, pedagoga.
2. Dyrektor, wicedyrektor, pedagog odizolowuje ucznia od reszty klasy i pozostawia go pod opieką osoby dorosłej (pedagoga szkolnego, innego nauczyciela).
3. Przeprowadza z uczniem rozmowę, rozpoznaje jego stan zdrowia i zachowanie, kieruje rozmową w ten sposób, by uzyskać od ucznia potwierdzenie – przyznanie się do zażycia środka odurzającego.
4. Zabezpiecza alkohol lub inny środek, jeśli uczeń go posiada.
5. Informuje o zdarzeniu rodziców ucznia (opiekunów prawnych) i wzywa ich celu odebrania dziecka ze szkoły.
6. W przypadku, gdy uzna się, że stan zdrowia ucznia wymaga konsultacji lekarskiej lub gdy uczeń nie przyznaje się do zażycia środka odurzającego, wzywa się pogotowie (udzielenie pomocy medycznej, stwierdzenie stanu trzeźwości lub odurzenia).
8. W przypadku, gdy uczeń jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu i zdrowiu innych osób- dyrektor szkoły wzywa Policję.
9. W przypadku, gdy rodzice (prawni opiekunowie) ucznia odmawiają przyjścia do szkoły, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszy Policji - decyduje dyrektor szkoły.
10. W przypadku, gdy przybyła do szkoły Policja (pod nieobecność rodziców), stwierdzi, iż należy zatrzymać ucznia w izbie wytrzeźwień lub policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, a uczeń nie ukończył 18 lat- należy zawiadomić o tym fakcie rodziców ucznia oraz sąd rodzinny.
11. Po wydarzeniu wychowawca klasy wraz z dyrektorem szkoły i pedagogiem szkolnym przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami- uczeń zostaje zobowiązany do zaprzestania negatywnego zachowania, a rodzice do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
12. Rodzice otrzymują również informację o możliwości pomocy ze strony pedagoga szkolnego.
13. Wychowawca klasy wyciąga wobec ucznia konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.
14. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły - dyrektor zawiadamia o tym Policję (specjalista ds. nieletnich) lub sąd rodzinny, a w przypadku ucznia pełnoletniego dodatkowo wychowawca klasy (po wykorzystaniu wszelkich możliwych form pomocy i interwencji wobec ucznia- skierowanie do poradni uzależnień, psychologa, itp.) występuje z wnioskiem o skreślenie ucznia z listy uczniów.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI,
ŻE UCZEŃ UŻYWA ALKOHOŁU LUB INNYCH ŚRODKÓW W CELU
WPROWADZENIA SIĘ W STAN ODURZENIA, UPRAWIA NIERZĄD, BĄDŹ
PRZEJAWIA INNE ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O DEMORALIZACJI**

Pracownik szkoły, który uzyskał taką informację powinien:

1. Przekazać informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca klasy informuje o tym pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca klasy we wsparciu pedagoga szkolnego wzywa do szkoły rodziców/opiekunów ucznia i przekazuje im uzyskaną informację w obecności ucznia.
4. Jeśli rodzice i/lub uczeń potwierdzają informację- wychowawca klasy zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania , a rodziców do bezwzględnego i szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Wychowawca może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i jego udział w programie terapeutycznym.
5. W sytuacjach , gdy:
 - rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal napływają z wiarygodnych źródeł informacje o przejawach demoralizacji dziecka,
 - gdy szkoła wykorzysta wszelkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny i policję(specjalista do spraw nieletnich).
6. Jeśli informacja dotyczy ucznia, który ukończył 17 lat i wiąże się z przestępstwem ściganym z urzędu lub udziału ucznia w działalności grup przestępczych, zgodnie z art.304 2 kodeksu postępowania karnego- dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie powiadomić prokuratora lub policję.

PROCEDURA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NARKOTYKU

(akcesoriów, dopalaczy, środków psychoaktywnych na terenie szkoły)

W przypadku znalezienia w/w przedmiotów należy:

1. Zabezpieczyć miejsce, gdzie znaleziono narkotyk lub inny środek psychoaktywny.
2. Poinformować dyrektora szkoły, wicedyrektora, pedagoga szkolnego, wychowawcę.
3. Dyrektor wzywa Policję w celu zabezpieczenia środka.
4. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego sporządzić notatkę i przekazać pedagogowi.
5. Zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze statutem szkoły

PROCEDURA W PRZYPADKU STWIERDZENIA

U UCZNIA OBJAWÓW ODURZENIA

NARKOTYKAMI/LEKAMI / INNymi ŚRODKAMI PSYCHOAKTYWNYMI

W taki przypadku należy:

1. Zapewnić uczniowi opiekę pielęgniarki w gabinecie lekarskim, ewentualnie wezwać pogotowie (lekarz musi wystawić zaświadczenie o stanie zdrowia ucznia).
2. Pielęgniarka informuje wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
3. Wezwać rodziców ucznia.
4. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego sporządzić notatkę i przekazać pedagogowi.
5. Przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami po zdarzeniu - ustalenie kierunku działań wobec ucznia.
6. Domagać się przedstawienia przez rodziców wyników badań dziecka, współpracować z rodzicami w okresie leczenia dziecka.
7. Zastosować procedury wynikające ze statutu szkoły.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU TRUDNYCH ZACHOWAŃ UCZNIA

Każdy pracownik Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Ciasnej ma obowiązek zareagowania na jakiegokolwiek sygnał o ryzyku autodestrukcyjnego zachowania ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

O ryzyku zachowań samobójczych może świadczyć wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei, mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie,
- pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- pozbywanie się osobistych i cennych przedmiotów,
- unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja,
- zamykanie się w sobie, zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
- przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań dla danego ucznia,
- przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
- przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,
- podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
- fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo,

Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca i pedagog szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa:

1. jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia,
2. przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia,
3. przekazują informację o zagrożeniu rodzicom/ prawnym opiekunom i dyrektorowi szkoły,
4. ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły i poza nią,
5. utrzymują systematyczny kontakt z uczniem i rodzicami w celu monitorowania zagrożenia.

Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia

1. Nauczyciel będący świadkiem zdarzenia uniemożliwia uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie stanowczej perswazji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa, informuje o zdarzeniu dyrekcję, wychowawcę i pedagoga szkolnego oraz przeprowadza ucznia w spokojne, bezpieczne miejsce (np. gabinet pielęgniarki lub pedagoga szkolnego), gdzie uczeń pozostaje pod stałą opieką pedagoga, wychowawcy lub innej osoby wskazanej przez dyrektora,
2. Wychowawca/ pedagog szkolny lub inna osoba wskazana przez dyrektora szkoły informuje o zdarzeniu rodziców/ prawnych opiekunów ucznia i przekazuje go pod ich opiekę.
3. W sytuacji zagrażającej zdrowiu dyrektor szkoły lub wskazany przez niego pracownik wzywa pogotowie ratunkowe.

Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo

1. Nauczyciel/ pracownik szkoły, który otrzymał taką wiadomość, informuje o tym dyrektora szkoły oraz przeprowadza ucznia w spokojne, bezpieczne miejsce (np. gabinet pedagoga/ gabinet pielęgniarki szkolnej), gdzie uczeń pozostaje pod stałą opieką pedagoga, wychowawcy lub innej osoby wskazanej przez dyrektora.
2. Wychowawca/ pedagog szkolny lub inna osoba wskazana przez dyrektora szkoły informuje o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców/ prawnych opiekunów oraz przekazuje dziecko pod ich opiekę.
3. Wychowawca/ pedagog szkolny ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, wskazując konieczność objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły lub poza nią.
4. W sytuacji zagrażającej zdrowiu dyrektor szkoły lub wskazany przez niego pracownik wzywa pogotowie ratunkowe.

Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą

1. Jeżeli próba samobójcza ma miejsce w szkole, nauczyciel będący świadkiem zdarzenia pozostaje w kontakcie z uczniem, nie pozostawia ucznia samego i niezwłocznie informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
2. Dyrektor szkoły lub wskazana przez niego osoba wzywa pogotowie ratunkowe informując dyspozytora o zdarzeniu.
3. Pedagog szkolny/psycholog lub osoba wskazana przez dyrektora powiadamia o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów, przeprowadza z nimi rozmowę wspierającą oraz wskazuje konieczność objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły i poza nią.
4. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej w celu podjęcia wspólnych działań.

5. Pedagog szkolny planuje dalsze działania mające na celu udzielenie wsparcia, zapewnienie w szkole poczucia bezpieczeństwa, atmosfery życzliwości uczniowi, jego rodzicom/ opiekunom prawnym i całej społeczności szkolnej.
6. Jeżeli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu pracownika szkoły, wychowawca/ pedagog szkolny udziela rodzicom/ prawnym opiekunom oraz uczniowi wsparcia oraz przekazuje informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i poza nią oraz monitoruje sytuację, pozostając w stałym kontakcie z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia.

Postępowanie w przypadku samobójczej śmierci ucznia

1. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu organ prowadzący i nadzorujący oraz instytucję udzielającą wsparcia psychologicznego.
2. Wychowawcy/ pedagog szkolny udziela wsparcia rodzicom/ opiekunom prawnym ucznia oraz obejmuje pomocą psychologiczno-pedagogiczną całą społeczność szkolną na terenie szkoły i udzielając informacji na temat placówek pomocowych poza szkołą np. telefon zaufania.

Postępowanie w przypadku powrotu ucznia do szkoły po powziętej próbie samobójczej

1. Jeżeli uczniowie klasy ucznia są poinformowani o zdarzeniu należy przygotować ich do odpowiedniego zachowania wobec ucznia po jego powrocie do szkoły poprzez przeprowadzenie zajęć tematycznych, spotkania z pedagogiem/ psychologiem.
2. Wychowawca- pedagog szkolny otacza ucznia opieką poprzez udzielenie wsparcia w formie regularnych spotkań i rozmów.
3. Nauczyciele zgłaszają wychowawcy/ pedagogowi szkolnemu wszelkie budzące niepokój zachowania ucznia.
4. Wychowawca/ pedagog szkolny udziela wsparcia rodzicom i wskazuje im miejsca w których jest możliwe skorzystanie z terapii i fachowej opieki specjalistów.
5. Wychowawca/ pedagog szkolny pozostaje w stałym kontakcie z rodzicami, monitorując stan psychiczny ucznia, w przypadku zaistnienia przesłanek mogących świadczyć o pogorszeniu stanu jego wspólnie planują dalsze działania.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZABÓJSTWA/ SAMOBÓJSTWA

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno — Pedagogiczną, OPS, PCPR i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej - udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

PROCEDURA KONTAKTOWANIA SIĘ Z MEDIAMI W SYTUACJACH

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub typuje osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków Rady Pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZEBYWANIA OBCEJ OSOBY NA TERENIE SZKOŁY

Przez osobę „obcą” na terenie szkoły rozumie się osobę, która:

- nie jest rodzicem ucznia tej szkoły,
- nie jest pracownikiem szkoły,
- nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję szkoły, wychowawcę klasy lub innego pracownika i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie szkoły oraz bezpieczeństwa uczniów lub innych osób przebywających na terenie szkoły.

Każdy pracownik szkoły w przypadku, gdy zauważy na terenie szkoły osobę, której zachowanie lub wygląd wzbudza niepokój:

1. Obserwuje zachowanie tej osoby, ustala powody jej obecności w szkole.
2. W przypadku trudności z ustaleniem tego-pyta ją o cel wizyty w szkole.
3. Jeśli uzna za stosowne- prosi ją o opuszczenie terenu szkoły.
4. W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojących zachowań z jej strony, informuje dyrektora placówki i wspólnie z nim podejmuje mediacje w celu nakłonienia jej do jasnego określenia celu swojego pobytu lub też opuszczenia terenu szkoły.
5. W sytuacjach drastycznych dyrektor placówki lub wyznaczona przez niego osoba niezwłocznie powiadamia Policję i jednocześnie podejmuje działania mające na celu zabezpieczenie uczniów i pracowników przed skutkami niebezpiecznych zachowań osoby obcej.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE
SZKOŁY BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH I INNYCH
NIEBEZPIECZNYCH SUPSTANCJI I PRZEDMIOTÓW**

1. Nauczyciel uniemożliwia dostęp osób postronnych do znalezionych materiałów.
2. Powiadamia dyrektora placówki.
3. Jeżeli sytuacja tego wymaga, dyrektor celem zapewnienia bezpieczeństwa przebywającym na terenie szkoły, ogłasza ewakuację szkoły zgodnie z opracowaną procedurą.
4. Dyrektor powiadamia służby ratownicze (straż pożarną, policję) i organ prowadzący.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU ANONIMOWEGO TELEFONU Z POGRÓŻKAMI
LUB INFORMACJAMI O ZAGROŻENIU UŻYCIEM MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH**

Pracownik szkoły, który odebrał telefon z pogroźkami powinien:

1. Prowadzić rozmowę w sposób umożliwiający uzyskanie jak największej ilości informacji dotyczących zagrożenia oraz zapamiętać istotne dla zdarzenia informacje - czas trwania rozmowy, dokładna treść, spostrzeżenia, co do charakterystyki osoby dzwoniącej.
2. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
3. Dyrektor lub osoba upoważniona powiadamia Policję, straż pożarną i pogotowie ratunkowe.
4. Pozostać, jak i inni nauczyciele, z uczniami do czasu wyjaśnienia sprawy.
5. Dyrektor o zaistniałej sytuacji powiadamia organ prowadzący szkołę oraz nadzór pedagogiczny.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU OTRZYMANIA PODEJRZANEJ
PRZESYŁKI**

1. Jeżeli istnieje podejrzenie, że przesyłka może być niebezpieczna niezwłocznie należy powiadomić dyrektora/ wicedyrektora.
2. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby, zabezpiecza teren, w razie potrzeby zarządza ewakuację.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ATAKU ANTYTERRORYSTYCZNEGO, WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA NA TEREN SZKOŁY

1. Każda osoba, która zauważy zagrożenie, zawiadamia odpowiednie służby oraz w miarę możliwości dyrektora i innych pracowników.

2. Jeśli to możliwe, należy uciekać z zagrożonego rejonu drogą ewakuacji, poza rejon zagrożenia.

Zostawiamy wszystkie swoje rzeczy, w miejscu, gdzie się znajdują. Ewakuujemy się blisko ściany, nie wychodzimy na otwartą przestrzeń. Po drogach ewakuacyjnych poruszamy się szybko, unikamy blokowania ruchu, zatrzymywania się czy też gwałtownego napierania na poruszających się z przodu.

3. Jeżeli bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa:

- Zamknij drzwi.
- Zastaw drzwi ciężkim sprzętem, meblem, ławkami.
- Wyłącz wszystkie światła.
- Wycisz wszystkie urządzenia elektroniczne. Jeśli możesz, powiadom służby, informuj na bieżąco o sytuacji, nie wyłączaj telefonu, ale wycisz go.
- Połóż się na podłodze z dala od drzwi i okien.

4. Jeśli nastąpi wtargnięcie napastników do obiektu:

- * Poddaj się woli napastników- wykonuj ściśle ich polecenia.
- * Staraj się uspokoić dzieci i młodzież— zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
- * Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: nie pozwól dzieciom i młodzieży wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać— przez drzwi i okna, nakaz uczniom położyć się na podłodze.
- * W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻUCIA BRONI PALNEJ NA TERENIE SZKOŁ

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz uczniom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić uczniów.
3. Dopilnuj, aby uczniowie nie odwracali się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby uczniowie wykonywali je spokojnie — gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. **O ile to możliwe zadzwoń pod numer alarmowy: 112**

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ
(POŻAR, ROZPYLENIE NA TERENIE SZKOŁY SZKODLIWEJ SUBSTANCJI
TOKSYCZNEJ).**

Nauczyciel, który zaobserwuje lub uzyska od innych informację potwierdzającą powyższe sytuacje, ma obowiązek:

1. Przebywania z uczniami do czasu rozwiązania sytuacji.
2. Natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły.
3. Wyprowadzenia uczniów z miejsca zagrożenia.
4. Udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanym uczniom.
5. W miarę możliwości usunięcia skutków zagrożenia.
6. Równolegle do działań nauczyciela zawartych w pkt. 3,4,5 - dyrektor wdraża stosowne procedury dotyczące postępowania w powyższych sytuacjach :
 - powiadamia o zdarzeniu Policję, a także- stosownie do rodzaju materiałów lub substancji- straż pożarną , SANEPID i w razie potrzeby pogotowie ratunkowe,
 - kieruje ewakuacją zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami ewakuacji ,
 - jeżeli jest to możliwe wraz ze społecznym inspektorem BHP organizuje działania powstrzymujące dalsze rozprzestrzenianie się substancji ,
 - powiadamia o zdarzeniu organ prowadzący szkołę oraz organ nadzoru pedagogicznego.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA CHORÓB ZAKAŹNYCH POCHODZENIA PASOŻYTNICZEGO (wszawicy, świerzbu, itp.)

Cel i zakres procedury:

Procedura ma zapewnić higieniczne warunki pobytu dzieci w szkole oraz chronić przed rozprzestrzenianiem się wszawicy, świerzbu w placówce.

Procedura dotyczy postępowania w przypadku stwierdzenia wszawicy lub świerzbu w szkole.

Uczestnicy postępowania - zakres odpowiedzialności:

1. Rodzice (opiekunowie prawni): muszą mieć świadomość konieczności monitorowania na bieżąco czystości skóry głowy i całego ciała własnego dziecka.
2. Nauczyciele: zobowiązani są do natychmiastowego zgłaszania pielęgniarce szkolnej, dyrektorowi szkoły sygnałów dotyczących pojawienia się wszawicy w szkole.
3. Pracownicy obsługi: winni zgłosić swoje podejrzenia, co do wystąpienia wszawicy bądź świerzbu w danej grupie, klasie, nauczycielowi, pielęgniarce, dyrektorowi szkoły.

Rozpoznawanie wszawicy , świerzbu wśród dzieci:

Wszawica - najczęściej szerzy się wśród dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Wesz głowowa bytuje na skórze owłosionej głowy i żywi się krwią. Samica wszy w ciągu miesiąca życia (średnia długość życia) składa około 300 jaj, które nazywamy gnidami, a za pomocą swoistej wydzieliny przytwierdza gnidy przy nasadzie włosów. W miarę wzrostu włosów gnidy oddalają się od powierzchni skóry głowy- dzięki temu możemy w przybliżeniu określić czas trwania wszawicy.

Do zakażenia wszami dochodzi najczęściej przez kontakt bezpośredni lub pośrednio przez np. czapki grzebienie, szczotki , szaliki , frotki do włosów itp.

Postawą rozpoznania wszawicy jest stwierdzenie pasożytów lub gnid, które mogą przypominać łupież, jednakże w przeciwieństwie do łupieżu nie można ich łatwo zdjąć- właśnie dzięki wydzielinie, którą samica przytwierdza jaja do włosa.

Najczęściej w/w zmian należy szukać w okolicy potylicy, skroniowej oraz zausznej głowy. Bardzo istotnym objawem, który może nasuwać nam podejrzenie, że mamy do czynienia z wszawicą, jest częste drapanie się w głowę dziecka.

Świerzb - zakaźna choroba skóry, którą powodują pasożyty, jakimi są świerzbowce.

Skóra zostaje zaatakowana przez samicę świerzbowca, która wnika w głąb naskórka i tam składa swoje jaja. Gdy z jaj wyklują się larwy, a trwa to zwykle ok. trzech tygodni przemieszczają się one na powierzchnię skóry, a następnie dojrzewają.

Wówczas w okolicach, w których zagnieździły się larwy, pojawiają się zmiany skórne w postaci czerwonej i swędzącej wysypki. Świerzb najczęściej występuje na stopach, łokciach, kostkach na dłoniach, między palcami, w okolicach pępka, czasem w okolicach narządów płciowych.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZGŁOSZENIA WSZAWICY W SZKOLE

1. Wychowawca po otrzymaniu informacji, że uczeń ma wszy, zawiadamia wszystkich rodziców z danej klasy o konieczności sprawdzenia przez nich głowy swojego dziecka, a w razie stwierdzenia zakażenia, zakupu środków do zwalczania wszawicy w aptecce.
2. W razie potrzeby rodzic z dzieckiem może zgłosić się do pielęgniarki szkolnej. Natomiast jeżeli pielęgniarki szkolnej nie ma w danym dniu w gabinecie, to nie należy czekać na jej dyżur w szkole, tylko zgłosić się z problemem do swojej pielęgniarki rodzinnej.
3. O zgłoszeniu wszawicy, nauczyciel informuje dyrekcję szkoły. Dyrektor/wicedyrektor lub upoważniona osoba informuje wszystkich rodziców w danej klasie lub grupie o stwierdzeniu wszawicy z zaleceniem codziennej kontroli czystości głowy dziecka przez rodziców oraz czystości głów wszystkich domowników.
4. W przypadku gdy rodzice zgłaszają trudności w przeprowadzaniu kuracji (np. brak środków na zakup preparatu) dyrektor szkoły we współpracy z Radą Rodziców lub Ośrodkiem Pomocy Społecznej udziela rodzicom pomocy.
5. W przypadku występowania wszawicy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, pielęgniarka szkolna może przeprowadzić kontrolę wśród uczniów, których rodzice nie wyrazili sprzeciwu wobec objęcia ich profilaktyczną opieką zdrowotną, zgodnie z ustawą o opiece zdrowotnej nad uczniami.
6. W przypadku stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań, wychowawca lub pielęgniarka zawiadamia o tym dyrektora w celu podjęcia bardziej radykalnych działań np. zawiadomienie Ośrodka Pomocy Społecznej o konieczności wzmożenia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców dziecka.
7. Rodzice powinni wiedzieć, że kontrola włosów dzieci powinna być nawykiem. Należy sprawdzać włosy dziecka co kilka dni, nie rzadziej niż raz w tygodniu. Należy uczyć dzieci i im przypominać, aby nie pożyczwały do „przymiarki” czapek, szalików, grzebieni innym dzieciom.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM

• ANAFILAKSJA

procedura zaleceń postępowania dotycząca opieki nad uczniami z ANAFILAKSJĄ w szkole, opracowana na podstawie DZIENNIKA URZĘDOWEGO – MINISTRA ZDROWIA z dnia 3 listopada 2022r. Poz. 116

Anafilaksja to ciężka, natychmiastowa reakcja alergiczna, która stanowi zagrożenie życia chorego.

JEŻELI PO POSIŁKU, PODANIU LEKU, UŻĄDLENIU, WYSIŁKU FIZYCZNYM gwałtownie pojawią się, co najmniej dwa z poniższych objawów:

- zaczerwienienie skóry lub pokrzywka,
- silny świąd dłoni,
- stóp i całego ciała,
- napad kaszlu,
- obrzęk w gardle,
- obrzęk języka,
- duszność,
- świszczący oddech,
- brak kontaktu,
- utrata świadomości

To może być ANAFILAKSJA!

PIERWSZA POMOC:

- 1) wezwij zespół ratownictwa medycznego (telefon alarmowy 112 lub 999), jeżeli to możliwe powiadom pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania oraz rodzica ucznia (poproś inną osobę o pomoc), poproś dyspozytora ratownictwa medycznego o wskazówki, jak pomóc uczniowi,
- 2) w przypadkach opisanych w niniejszych zaleceniach należy odizolować ucznia od źródła alergenu,
- 3) pozwól uczniowi przyjąć dowolną pozycję ciała,
- 4) uważnie obserwuj ucznia i nie pozostawiaj jego bez opieki osoby dorosłej,
- 5) sprawdź, czy uczeń posiada przy sobie inne leki przepisane przez lekarza do podania w przypadku wstrząsu anafilaktycznego, podaj zgodnie z zaleceniem, jeżeli to możliwe (w przypadku utraty przytomności nie podawać leków w postaci doustnej),
- 6) uważnie obserwuj ucznia i nie pozostawiaj go bez opieki osoby dorosłej do przyjazdu ZRM .

Niezależnie od niniejszych zaleceń zastosowanie mają zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach.

• **ASTMA OSKRZELOWA**

procedura zaleceń postępowania dotycząca opieki nad uczniami z ASTMĄ OSKRZELOWĄ w szkole, na podstawie DZIENNIKAURZĘDOWEGO – MINISTRA ZDROWIA z dnia 3 listopada 2022r. Poz. 116

Astma jest przewlekłą, zapalną chorobą układu oddechowego. Nagłe napady astmy mogą prowadzić do całkowitej niewydolności oddechowej. W trakcie opieki nad uczniami w szkole należy zwrócić uwagę na sytuacje, które mogą wyzwać napady astmy (np. zajęcia na świeżym powietrzu w czasie sezonu pylenia i w sytuacji nagłego ochłodzenia). Narażenie na alergen kurzu, zwierzęta itp., wysiłek fizyczny, infekcja, stres.

Objawy napadu astmy:

- męczący, suchy kaszel,
- świszczący, głośny oddech,
- przyspieszenie oddechu,
- trudności w oddychaniu, uczucie ucisku w klatce piersiowej,
- trudności w mówieniu z powodu skróconego oddechu,
- nadmierne ruchy klatki piersiowej przy oddychaniu,
- sine usta i paznokcie

Napad astmy oskrzelowej - **PIERWSZA POMOC:**

- 1) wezwij zespół ratownictwa medycznego (telefon alarmowy 112 lub 999), zgłoś duszność występującą u ucznia, jeżeli to możliwe powiadom pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania oraz rodzica ucznia (poproś inną osobę o pomoc), poproś dyspozytora ratownictwa medycznego o wskazówki, jak pomóc uczniowi,
- 2) pozwól uczniowi odpocząć i przyjąć dowolną pozycję ciała ułatwiającą oddychanie, w czasie napadu duszności zazwyczaj dziecko woli siedzieć i podpierać się rękami,
- 3) zachowaj spokój i zachęcaj do spokojnego oddychania, uważnie obserwuj ucznia i nie pozostawiaj jego bez opieki osoby dorosłej,
- 4) sprawdź, czy uczeń posiada przy sobie leki przepisane przez lekarza do podania w napadzie astmy, jeżeli tak to podaj je, zgodnie z zaleceniem,
- 5) Obserwować ucznia i nie pozostawić go bez opieki do przyjazdu ZRM.

Niezależnie od niniejszych zaleceń zastosowanie mają zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach.

Kroki postępowania w przypadku ataku astmy:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.
2. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund, jeżeli lekarz taki lek zalecił.

3. Po wykonaniu I pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia i o konieczności wezwania lekarza.
4. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
5. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

Działania na terenie szkoły:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.
5. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
6. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinni uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
7. Astma oskrzelowa wklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
8. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

Na co zwrócić uwagę :

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.
3. Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. Wyportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
4. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego. Mogą uprawiać biegi krótkie, gry zespołowe, gimnastykę i pływanie oraz mogą uprawiać większość sportów zimowych.

• **CUKRZYCA**

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom

glukozy we krwi — większy od 250mg%) lub hipoglikemią (niedocukrzenie spadek poziomu glukozy we krwi- mniejsze niż 60 mg%).

Objawy hipoglikemii — niedocukrzenia:

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

Zasady postępowania przy hipoglikemii lekkiej - dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, banan, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód.
3. NIE WOLNO zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).
4. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
5. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

Zasady postępowania przy hipoglikemii średnio ciężkiej - dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej :

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w % szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

Zasady postępowania przy hipoglikemii ciężkiej - dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia !!!

1. Układamy dziecko na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

1. Zatrzymaj pompę.
2. Potwierdź hipoglikemię.
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
4. Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

Objawy hiperglikemii:

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do ww. objawów dołączą: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie: zbadać poziom glukozy i skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

Zasady postępowania przy hiperglikemii:

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1 litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),
3. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen — „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wychowania fizycznego w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty — soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku), ratujący życie.

Rodzic powinien przeszkolić co najmniej 3 osoby w szkole jak wyłączyć pompę insulinową.

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą — każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

- Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie także w trakcie trwania lekcji.
- Możliwość podania insuliny.
- Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
- Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.
- Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.

- Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
- Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

- **EPILEPSJA (PADACZKA)**

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane). Napady pierwotnie uogólnione.

Zasady postępowania w razie wystąpienia napadu:

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu — zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
3. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.
4. Po napadzie ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej.

Nie należy:

1. Podnosić dziecka.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cegółkolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowodzeniowych.

Jeśli dzieciom chorym na padaczkę zdarzają się częste napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

- **ZABURZENIA LEKOWE**

Jeśli nauczyciel zauważy powtarzające się zaburzenia lękowe powinien ten fakt zgłosić rodzicom ucznia oraz psychologowi szkolnemu.

Zasady postępowania z uczniem z zaburzeniami lękowymi:

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w relacji uczeń- nauczyciel- klasa
- stosowanie pochwał nawet za małe osiągnięcia
- ograniczenie odpytywania na forum klasy
- normalizowanie reakcji lękowych i pokazywanie adaptacyjnej funkcji lęku
- uczenie techniki rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem
- otoczenie wsparciem psychologicznym
- regularne spotkania z rodzicem dziecka
- w przypadku nasilenia zaburzeń lękowych konieczność konsultacji u lekarza psychiatry

• **DEPRESJA**

Depresja jako choroba lub klinicznie rozpoznawany zespół depresyjny, to długotrwały, szkodliwy i poważny stan charakteryzujący się nadmiernym obniżeniem nastroju oraz innymi objawami psychicznymi i fizycznymi.

Objawy depresji u dzieci to:

- smutek,
- ograniczenie lub rezygnacja z zainteresowań i aktywności, które dotychczas sprawiały przyjemność,
- zmiany w zakresie aktywności psychoruchowej — spowolnienie lub pobudzenie,
- poczucie braku nadziei,
- poczucie braku sensu życia,
- niskie poczucie własnej wartości,
- nadmierne poczucie winy,
- poczucie bezradności,
- nawracające myśli o śmierci i samobójstwie,
- spadek energii,
- nadmierna męczliwość,
- zaburzenia koncentracji uwagi,

- wzrost lub spadek apetytu,
- zmiana wzorca snu (utrzymujące się przez pewien czas wyraźne trudności z zasypianiem lub wczesne wybudzanie się),
- niewłaściwa postawa ciała i wyraz twarzy,
- często występujące bóle brzucha, głowy, brak łaknienia, mimowolne moczenie,
- pojawienie się lęku separacyjnego

Zasady postępowania obowiązują takie same jak z dzieckiem z zaburzeniami lękowymi.

- **ADHD, czyli zespołem hiperkinetycznym**

W pracy szkolnej uczniowie z ADHD wymagają od nauczycieli:

1. Poznania i zrozumienia specyficznych zachowań i emocji dziecka (tj. : brak koncentracji na szczegółach, trudności z utrzymaniem uwagi na zadaniach i grach, nie respektowanie podanych kolejno instrukcji, kłopoty z dokończeniem zadań i wypełnianiem codziennych obowiązków, dezorganizacja, szybkie rozpraszanie się pod wpływem bodźców zewnętrznych, nadmierna ruchliwość i gadatliwość, przerywanie bądź wtrącanie się do rozmowy)
2. Akceptacji, pozytywnego wsparcia, nasilonej w stosunku do innych uczniów uwagi i zainteresowania.
3. Organizacji środowiska zewnętrznego w formie porządku i ograniczenia bodźców.
4. Stosowania wzmocnień (pochwał, nagród)
5. Skutecznego komunikowania (krótkie instrukcje, powtarzanie)
6. Konsekwencji w postępowaniu i ustalenia obowiązującego systemu norm i zasad.
7. Elastyczności pracy dającej możliwość dodatkowej aktywności i rozładowania emocji

Zasady postępowania z dzieckiem nadpobudliwym:

1. Konsekwencja w postępowaniu, stawianie jasnych granic, co dziecku wolno, a czego nie.
2. Należy wyznaczać niezbyt odległe działania, stosować krótkie komunikaty
3. Systematyczne przyzwyczajanie dziecka do finalizowania każdego rozpoczętego zadania.
4. Stała kontrola i przypominanie o obowiązkach oraz pomoc w ich realizacji.
5. Utrzymywać stałe kontakty z rodzicami.
6. Zachować spokój i rozsądek. Nie można pozwolić, aby niepokój i nadpobudliwość dziecka udzieliły się nauczycielowi.
7. Oddziaływać na dziecko powoli, bez pośpiechu, głosem nieco stłumionym, jakby w zwolnionym tempie. Podawać krótkie, proste polecenia, zwracać uwagę hasłowo.

8. Po zajęciach wymagających wysiłku ruchowego należy zastosować ćwiczenia wyciszające.
9. Stworzyć dziecku uporządkowany świat (plan codziennych zajęć, normy i zasady postępowania, konsekwencje wpływające z ich łamania).
10. Uprzedzać przed sytuacją nową, nieznaną (np. wycieczka, spacer, konkurs).

Praca z dzieckiem nadpobudliwym w sali lekcyjnej:

Miejsce pracy/ćwiczeń/zabaw dziecka:

- Powinno być pozbawione elementów, które mogą rozpraszać uwagę.
- Dziecko powinno siedzieć/pracować/ćwiczyć blisko nauczyciela,
- Nie powinno siedzieć/ćwiczyć/pracować przy oknie, ani przy samych drzwiach.
- Dzielenie pracy na etapy
- Stosujemy krótkie polecenia
- Planowanie kolejnych czynności ucznia
- Stosowanie systemu konsekwencji
- Pozytywne motywowanie w czasie pracy

Konsekwencja powinna być związana z określoną zasadą.

Powinna być:

- szybka - czyli powinna nastąpić zaraz po przewinieniu dziecka,
- skuteczna - czyli doprowadzona do końca,
- sprawiedliwa - czyli odpowiednia do przewinienia,
- słuszna -związana z rzeczywistym przewinieniem dziecka,
- sympatyczna -wyrażona bez nienawiści,
- słowna —wyrażona słownie, nie cielesna.

• ZABURZENIA W ODŻYWIANIU

Niepokojące zachowania dziecka:

1. odmowa jedzenia
2. odruchy wymiotne, wymioty;
3. odmowa spożywania pokarmów urozmaiconych adekwatnie do wieku
4. lęk w porze posiłków, lęk przed połykaniem pokarmów stałych i/lub płynnych;

5. jedzenie posiłków w porach innych, niż pozostali domownicy, np. bardzo wcześnie rano lub późno wieczorem;
6. spożywanie posiłków w nadmiernych lub niewystarczających ilościach w stosunku do potrzeb wiekowych;

Kroki postępowania:

1. rozmowa z dzieckiem
2. poinformowanie rodzica o podejrzeniu zaburzeń w odżywianiu i konieczności wykonania badań diagnostycznych
3. konieczność wykonania przez rodzica badań psychologicznych
4. ścisła współpraca rodziców ze specjalistami pracującymi w szkole
5. wsparcie psychologiczne na terenie szkoły

• **ALERGICZNY NIEŻYT NOSA**

procedura zaleceń postępowania dotycząca opieki nad uczniami z ALERGICZNYM NIEŻYTEM NOSA w szkole, opracowana na podstawie DZIENNIKA URZĘDOWEGO – MINISTRA ZDROWIA z dnia 3 listopada 2022r. Poz. 116

Objawy *alergicznego nieżyty nosa* występują po ekspozycji na uczulający alergen, np. w sezonie kwitnienia drzew i traw, na początku sezonu grzewczego (uczulenie na kurz), a także w sytuacji obecności w klasie (szczególnie siedzenie w jednej ławce) osoby posiadającej w domu silnie uczulające zwierzęta (np. koty, gryzonie). Alergeny mogą być przenoszone na ubraniu.

Objawy alergicznego nieżyty nosa:

- wodnisty, lejący katar,
- napadowe kichanie,
- świąd nosa,
- świąd i zaczerwienienie spojówek oczu.

Postępowanie:

1) w przypadku nagłych objawów alergicznego nieżyty nosa i ewentualnie towarzyszącego zapalenia spojówek, w miarę dostępności zastosuj jedną dawkę leku przeciwhistaminowego w formie syropu, kropli lub tabletek przepisanych przez lekarza.

Niezależnie od niniejszych zaleceń zastosowanie mają zasady udzielania pierwszej pomocy

w nagłych przypadkach.

- **ATOPOWE ZAPALENIE SKÓRY**

procedura zaleceń postępowania dotycząca opieki nad uczniami z ATOPOWYM ZAPALENIEM SKÓRY w szkole, opracowana na podstawie DZIENNIKA URZĘDOWEGO – MINISTRA ZDROWIA z dnia 3 listopada 2022r. Poz. 116

Atopowe zapalenie skóry (AZS) – to przewlekła, zapalna, niezakaźna choroba skóry przebiegająca z okresami nasilenia objawów i remisji. Chorobę potęgują alergen, przegrzanie, spocenie, stres, infekcja.

Objawy AZS:

- zaczerwienienie skóry,
- zmiany skórne i silny świąd skóry,
- w trakcie zaostrzenia choroby uczeń może uporczywie się drapać, mieć problemy z koncentracją uwagi, może wydawać się rozdrażniony i nadrużliwy.

Postępowanie:

- 1) zapewnij uczniowi odpowiednie warunki do smarowania ciała emolientem,
- 2) unikaj sytuacji, w których może dojść do spocenia lub nadmiernego przegrzania skóry ucznia (temperatura pomieszczenia to 21 C, ćwiczenia fizyczne – adekwatny dobór),
- 3) jeżeli jest to możliwe zapewnij uczniowi warunki do umycia ciała i zastosowanie emolientu po zajęciach wychowania fizycznego,
- 4) zapewnij uczniowi optymalny wybór miejsca w klasie (sezon grzewczy z dala od kaloryferów, latem i wiosną z dala od dużego nasłonecznienia, jeżeli w szkole znajdują się tablice do pisanie kredą, ławka ucznia nie powinna znajdować się w pobliżu),
- 5) zwróć uwagę na zachowanie przez ucznia higieny ciała, przede wszystkim dłoni i paznokci,
- 6) skontaktuj się z rodzicami oraz w porozumieniu z lekarzem opiekującym się uczniem zakres prac ręcznych w narażeniu na potencjalne alergen kontaktowe,
- 7) w przypadku zaostrzeń AZS zredukuj narażenia ucznia na stres, stosować emolient, stosować okłady chłodzące,
- 8) w miarę dostępności podaj leki według zaleceń lekarza prowadzącego, zgodnie z informacją uzyskaną od rodziców ucznia,
- 9) jeżeli uczeń jest ubrany za ciepło zachęć do zmiany ubioru na bardziej przewiewny.

Niezależnie od niniejszych zaleceń zastosowanie mają zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach.

- **POKRZYWKĄ**

procedura zaleceń postępowania dotycząca opieki nad uczniami z POKRZYWKĄ w szkole, opracowana na podstawie DZIENNIKAURZĘDOWEGO – MINISTRA ZDROWIA z dnia 3 listopada 2022r. Poz. 116

Pokrzywka to choroba skóry, która jest odpowiedzią na alergen. Przyczyną pokrzywki alergicznej najczęściej są pokarmy, dodatki do żywności, kurz sierść zwierząt, pyłki traw, leki (zwłaszcza antybiotyki) oraz środki chemiczne i kosmetyki. Czasami stres, słońce i ucisk.

Objawy pokrzywki:

- zaczerwienienie skóry,
- pojawiają się bąble pokrzywkowe,
- obrzęki i silny świąd skóry,

Postępowanie:

- 1) jeżeli uczeń ma rozpoznaną pokrzywkę przewlekłą – postępuj według zaleceń lekarza prowadzącego, zgodnie z informacją uzyskaną od rodziców,
- 2) usuń lub przerwij kontakt z czynnikiem podejrzanym o wywołanie epizodu pokrzywki,
- 3) zmierz temperaturę,
- 4) w przypadku pojawienia się objawów pokrzywki, w miarę dostępności dziecko powinno przyjąć dawkę leku przeciwhistaminowego w formie syropu, kropli lub tabletek,
- 5) w każdym przypadku wystąpienia pokrzywki wnikliwie obserwuj ucznia,
- 6) w przypadku epizodu zaostrzenia pokrzywki, powiadom rodziców,

Niezależnie od niniejszych zaleceń zastosowanie mają zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach

Wdrożenie procedur

1. Zapoznanie rodziców na zebraniach.
2. Zapoznanie uczniów na zajęciach z wychowawcą.
3. Umieszczenie na stronie internetowej szkoły.
4. Monitorowanie prawidłowej realizacji procedur przez dyrekcję szkoły.

